

Дисципліна	Вибіркова дисципліна № 1 «Порівняльно-історичне та типологічне мовознавство»
Рівень ВО	магістр
Назва спеціальності / освітньо-професійної програми	035 Філологія (Українська мова та література. Світова література); 014 Середня освіта (Українська мова та література. Світова література)
Форма навчання	Денна / заочна
Курс, семестр, протяжність	1-ий курс, 1-ій семестр
Семестровий контроль	залік
Обсяг годин (усього, з них лекційних/практичних)	4 кредити, 120 год. всього, денна: лекцій 10, практичних 14; Заочна: лекцій 4, практичних 6
Мова викладання	українська
Кафедра, яка забезпечує викладання	Кафедра української мови
Автор дисципліни	Проф. Жуйкова М.В.
Короткий опис	
Вимоги до початку вивчення	Достатнє знання устрою мови як знакової системи, а також її підсистем (фонетичної, граматичної, лексичної); володіння прийомами морфемного аналізу; середній рівень обізнаності з декількома іноземними мовами (мінімально – одною слов'янською та одною германською); навички роботи з науковими джерелами.
Що буде вивчатися	Курс передбачає ознайомлення з двома напрямками класичної лінгвістики, що засновані на зіставно-порівняльному підході до мовних явищ. З одного боку, студенти досягнуть методики та результати порівняльних студій, спрямованих на дослідження минулого індо-європейських мов та на їх таксономію, побудовану на принципі мовного рідства. З іншого боку, студенти отримають інформацію про різні типи мов, протиставлених на основі їх внутрішньої будови, а також про мовні універсалиї. Перший підхід належить до діахронних, другий – до синхронних напрямків мовознавства.
Чому це цікаво/треба вивчати	Оскільки суспільство (і не лише українське) виявляє високу зацікавленість питаннями походження української та інших мов, а також походження конкретних слів, отримані знання і навички дозволять студентам поширювати у суспільстві наукові погляди і розвінчувати певні квазілінгвістичні міфи. Студенти зможуть самостійно застосувати на практиці різні методики, які були запропоновані науковцями для розв'язання проблем мовних класифікацій та міри спорідненості різних мов, зокрема, метод глоттохронології Мориса Сводеша, метод індексування синтетичності мов, розроблений Джозефом Грінбергом, тощо. Розв'язання лінгвістичних задач дасть можливість зрозуміти сутність багатьох лінгвістичних процесів та методів, що активно застосовуються в дослідженнях різного спрямування.
Чому можна навчитися (результати)	Студенти отримають навички роботи з етимологічними

навчання)	словниками різних мов, опанують деякі сучасні наукові методики (зокрема, метод бінарних опозицій), що дозволить студентам відрізняти випадкові збіги від споріднених мовних явищ. Важливим результатом навчання стане розвиток критичного мислення (особливо з огляду на наявність різних етимологій того ж слова у різних науковців), вміння шукати докази і доводити певну думку, розрізняти фантазії на тему походження певних слів від науково аргументованих версій.
Як можна користуватися набутими знаннями та вміннями (компетентності)	<p>Студент-філолог, що успішно опанував запропонований курс, може брати участь у заходах неформальної освіти (Українська Академія Лідерства, ВУМ online, Інша Освіта, Навчай для України та ін.) як експерт, лектор, дискусант. Студент зможе також консультувати науковців різних галузей (істориків, географів, археологів тощо) та журналістів з питань походження певних слів, укладати та уточнювати довідкові видання, в яких наявна етимологічна інформація.</p> <p>У практиці викладання української мови у середній школі: демонструвати яскраві факти спорідненості слів української мови при незбігові їх фонетичних оболонок; пояснювати фонетичні процеси, які відбувались у минулому в українській та інших слов'янських мовах; акцентувати увагу учнів на мисленневих процесах, що лежать в основі мотивації при словотворенні.</p> <p>У практиці викладання української мови як іноземної: демонструвати мотиваційні зв'язки між різними словами української мови, що втратили фонетичну схожість; аналізувати типологічно подібні та неподібні явища в українській та англійській (німецькій, італійській тощо) мовах, особливо на рівні граматики; пояснювати шляхи запозичення слів в українську мову з різних мов, наголошуючи на міжкультурних зв'язках.</p>
Інформаційне забезпечення	Підручники та посібники різних авторів; енциклопедії, монографії та наукові статті з відповідної проблематики; етимологічні словники різних мов; відеолекції А.А.Залізняка та М.В.Жуйкової, навчально-методичний посібник М.В.Жуйкової «Лінгвістичні задачі».
Веб-посилання на силабус дисципліни на сайті факультету	

Здійснити вибір - [«ПС-Журнал успішності-Web»](#)